

УДК 341.4

Володимир Сергійович ВОРОНА,

кандидат юридичних наук,

головний спеціаліст сектору з питань запобігання і виявлення корупції

Головного територіального управління юстиції у Харківській області

ОРГАНИ, УПОВНОВАЖЕНІ НА МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Україна, відповідно до укладених нею міжнародних договорів, здійснює співробітництво у сфері запобігання і протидії корупції з іноземними державами, міжнародними організаціями, які здійснюють заходи щодо запобігання і протидії корупції. Міжнародна правова допомога та інші види міжнародного співробітництва у справах про корупційні правопорушення здійснюються компетентними органами відповідно до законодавства та міжнародних договорів, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України [1].

Так, *Генеральна прокуратура України* звертається із запитом про міжнародну правову допомогу у кримінальному провадженні під час досудового розслідування та розглядає відповідні запити іноземних компетентних органів. Міжнародно-правове співробітництво під час кримінального провадження на цьому напрямі здійснюють органи прокуратури відповідно до Конституції України, законодавства і міжнародних договорів, а також без договору – у випадках, коли для належної реалізації завдань і функцій прокуратури необхідне застосування норм міжнародного права або взаємодія з іноземними державними установами чи міжнародними організаціями. При цьому органи прокуратури повинні дотримуватися принципів взаємної поваги до національного суверенітету і прав людини, добросовісного виконання зобов'язань та невтручання у внутрішні справи іноземних держав. Положеннями Конвенції СНД про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах визначено, що зносини з питань видачі, кримінального переслідування, а також виконання слідчих доручень, здійснюються виключно Генеральними прокурорами Договірних Сторін [2].

Міністерство юстиції України звертається із запитом судів про міжнародну правову допомогу у кримінальному провадженні під час судового провадження та розглядає відповідні запити судів іноземних держав [3]. Також Міністерство юстиції є відповідальним за співпрацю з GRECO та координує проведення Україною самооцінки щодо дотримання положень Конвенції ООН проти корупції, співробітництво

в межах тематичної платформи № 1 ініціативи ЄС «Східне партнерство», присвяченої сфері боротьби з корупцією [4, с. 461].

Національне антикорупційне бюро України здійснює міжнародне співробітництво у межах своєї компетенції відповідно до законодавства та міжнародних договорів України, а саме: здійснює правове співробітництво із компетентними органами іноземних держав, міжнародними організаціями з питань проведення оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування на підставі законів та міжнародних договорів України; виступає як представник інтересів держави під час розгляду у закордонних юрисдикційних органах справ про розшук, арешт, конфіскацію та повернення в Україну відповідного майна, захист прав та інтересів держави з питань, які стосуються виконання обов'язків НАБУ, залучає з цією метою юридичних радників, зокрема, іноземних; від імені України надає міжнародні доручення щодо проведення оперативно-розшукових та слідчих дій; укладає угоди про співробітництво з питань її повноважень з іноземними і міжнародними правоохоронними органами та організаціями; звертається від імені України до іноземних державних органів в установленому законодавством України та відповідних держав порядку; створює міжнародні слідчі групи та бере у них участь, відповідно до цього закону та інших законодавчих актів та міжнародних договорів України; залучає до роботи іноземних експертів у боротьбі з корупцією [5]. Проте, не зважаючи на такий широкий перелік повноважень, реалізувати їх НАБУ складно, зважаючи на колізію норм українського та міжнародного законодавства, де, як уже зазначалось вище, уповноваженим органом визнано лише Генпрокуратуру.

Національне агентство з питань запобігання корупції здійснює співробітництво з органами, на які покладено запобігання та протидію корупції в іноземних державах, згідно з меморандумами про співробітництво/взаємодію, які укладаються відповідно до законодавства України. В свою чергу, *Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів* здійснює співробітництво з органами іноземних держав, до компетенції яких належать питання щодо виявлення, розшуку та управління активами, іншими компетентними органами іноземних держав, відповідними міжнародними організаціями [4, с. 462].

Таким чином, в Україні створені і діють низка органів, уповноважених на міжнародне співробітництво в сфері запобігання і протидії корупції. Їх діяльність в цій сфері, хоча і не позбавлена певних недоліків, проте є важливим чинником запобігання і протидії корупції як в Україні, так і в світі загалом. Оскільки в сучасних умовах запобігання і протидія корупції в світі виходить далеко за межі

географічних кордонів країн, а ефективне розкриття корупційних схем та притягнення винних до відповідальності можливо лише в рамках міжнародного співробітництва.

Список бібліографічних посилань

1. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18> (дата звернення: 24.09.2019).

2. Конвенція про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах : від 22.01.1993 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_009 (дата звернення: 24.09.2019).

3. Про ратифікацію Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах, 1959 рік, та Додаткового протоколу 1978 року до Конвенції : Закон України від 16.01.1998 № 44/98-ВР // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/44/98-вр> (дата звернення: 24.09.2019).

4. Науково-практичний коментар до Закону України «Про запобігання корупції» / наук. ред. М. І. Хавронюк. Київ : Ваїте, 2018. 472 с.

5. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14.10.2014 № 1698-VII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18> (дата звернення: 24.09.2019).

Одержано 27.09.2019

УДК 343.9:343.35

Віктор Демидович ГВОЗДЕЦЬКИЙ,

*доктор юридичних наук, професор,
академік Української академії наук з державного управління,
професор кафедри правових природоохоронних дисциплін
навчально-наукового інституту права
Національного університету водного господарства
та природокористування (м. Рівне)*

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

У своєму виступі хочу зазначити, що корупція є відображення стану суспільного організму. А тому її визначення як «параметра», що засвідчує рівень розбалансування соціального механізму, в своїй основі, має реальний ґрунт, хоч і не розкриває абсолютно всіх факторів існування цього негативного явища.

На мій погляд, суспільна небезпека корупції полягає в тому, що вона: призводить до гальмування та викривлення соціально-економічних